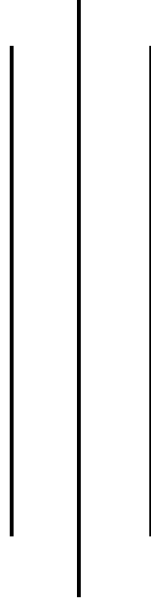

नगर प्रमुख रामचन्द्र जोशी ज्यूले
पेश गर्नुभएको आर्थिक वर्ष २०७८/२०७९ को
नीति तथा कार्यक्रम

कुशमा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यकालय
कुशमा, पर्वत
गण्डकी प्रदेश, नेपाल

सम्मानित सातौं नगरसभाका

सदस्य ज्यूहरु ।

१. नोवेल कोरोना भाइरस र यसको नयाँ भेरिएन्टसंगै समग्र मुलुकको आर्थिक, सामाजिक अवस्था अस्तव्यस्त भई स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि, उत्पादन, वातावरण एवम् सेवा तथा विकास प्रवाह लगायतका सामाजिक सेवाहरूमा देखिएका चुनौतिहरु सामना गर्न हामी सबै आ-आफ्नो ठाउँबाट जुटिरहेको अवस्थामा कुशमा नगरपालिकाको आ.व २०७८/०७९ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गईरहेका छौं ।
२. मुलुकमा संविधान जारी भइ संघिय शासन प्रणालीको सुरुवात भएसंगै स्थानीय सरकारको निर्वाचन पश्चात कुशमा नगरबासीले मलाई कुशमा नगरपालिकाको प्रमुखमा रुपमा निर्वाचित गरेर जिम्मेवारी सुम्पिएको ४ बर्ष पुरा भैसकेको छ । मेरो कार्यकालको पाँचौं वर्षमा सम्पन्न हुन गइरहेको कुशमा नगरपालिकाको सातौं नगर सभाको अवसरमा नेपाली जनताको अथक प्रयास, सदियौं देखिको चाहना, विभिन्न कालखण्ड र समयमा सम्पन्न आन्दोलनको उपलब्धि र रुपमा प्राप्त संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रलाई संस्थागत गर्दै “समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली” को राष्ट्रिय अभियान लक्षित नीति तथा कार्यक्रम सम्मानित नगरसभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा हर्ष तथा गर्वको अनुभूति गरेको छु ।
३. यस अवसरमा सर्वप्रथम लोकतन्त्र प्राप्तिका लागि विभिन्न आन्दोलनमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । साथै विभिन्न आन्दोलनका घाइते तथा वेपत्ता योद्धाहरु प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु ।
४. कोरोना भाइरस महामारीका कारण मानव जातिमाथि शताब्दिकै सबैभन्दा ठूलो संकट पैदा भएको छ । यस महामारीबाट संक्रमित भई ज्यान गुमाउनु हुने कुशमा नगरबासी एवम् सम्पूर्ण नेपालीहरुप्रति श्रद्धाञ्जली साथै शोकाकुल परिवारजनप्रति समेत हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछु । उपचार रत सम्पूर्ण व्यक्तिहरुको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु । जोखिमपूर्ण परिस्थितिमा अग्रपङ्क्तिमा रहेर सेवा गर्ने चिकित्सक, नर्स, स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, सरसफाइकर्मी, एम्बुलेन्स चालक, पत्रकार लगायत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवकको उच्च प्रशंसा गर्दछु ।

कारोना भाइरस संक्रमण रोकथाम र नियन्त्रणका लागि नेपाल सरकारले चालेको कदममा पूर्ण साथ दिई सहयोग गर्नुभएकोमा सम्पूर्ण नगरबासीमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । साथै भर्खरै मात्र नेपालमा भित्रिएको कोरोना भाइरसको तेस्रो भेरिएन्टको चुनौती सामना गर्न पनि हामी सबै तयार रहनुपर्ने देखिएकोले सबैले आवश्यक स्वास्थ्य सतर्कता अपनाई सुरक्षित रहनु हुन हार्दिक अपिल गर्दछु ।

५. यस महामारी रोकथाम र नियन्त्रणका लागि कुश्मा नगरपालिकाको कोरोना रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार कोषमा रकम उपलब्ध गराउनुहुने साथै जिन्सी राहत सामाग्री र मेडिकल सामाग्रीहरू उपलब्ध गराउनुहुने सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । कोरोना भाइरसको संक्रमण रोकथाम र नियन्त्रण गर्न कुश्मानगरपालिका सदैव प्रतिबद्ध रहेको जानकारी पनि गराउन चाहन्छु ।

सम्मानित सभाका सदस्यज्यूहरू

६. नोबेल कोरना भाइरसको नयाँ भेरिएन्टका कारण विश्व अर्थतन्त्रका साथै नेपालको अर्थतन्त्रमा समेत चालु आर्थिक वर्षमा गम्भिर असर पुग्न गयो । यस रोगको भय र त्रास कायमै रहेको आगामी आर्थिक वर्षमा समेत यसको असर रहने निश्चित प्राय छ । कोरोना महामारीको असरलाई न्यूनिकरण, नियन्त्रण गर्दै जनजिवन सामान्य बनाउने कार्य चुनौतिपूर्ण छ । नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने राजश्व वाँडफाँड, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने राजश्व वाँडफाँड र नगरपालिकाको आन्तरिक आय बाट सम्पन्न गर्नुपर्ने कार्यक्रमहरूको श्रोत सुनिश्चितता प्राप्त भएको छ । अर्को तर्फ चालु आ मा प्रक्षेपण .व.गरिएको भएतापनि महामारीको स्वरूप झन् विकराल भएको बर्तमान अवस्थामा यस महामारीको लागि थप लगानी गर्नुपर्ने अवस्था रहेको छ । साथसाथै नगरको विकास र सेवा प्रवाहका साथै आम नागरिकको राहत, अपेक्षा अनुरूप कार्य व्यवस्थापन तथा श्रोत व्यवस्थापनमा श्रोत परिचालन गर्ने कुरा थप चुनौतिपूर्ण रहको सहजै अनुमान गर्न सकिन्छ ।
७. नागरिकको सबैभन्दा नजिकको सरकारबाट प्रदान गरिएको सेवा नै छिटो, छरितो र प्रभावकारी हुन्छ भन्ने संघीयताको मूल मर्म अनुरूप नेपालमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणाली सहितको संविधान जारी भई कुश्मा नगरपालिकाबाट नै नीति, कानून, योजना तथा

कार्यक्रम तर्जुमा भई कार्यान्वयन भइरहेको र नगरको समग्र विकासमा सर्वसाधारणले नै महसुस गर्न पाउने गरी उल्लेख्य सुधारका कामहरु शुरु भएको जानकारी गराउँदछु ।

८. नगरको आर्थिक, सामाजिक, शैक्षिक एवम् समग्र पूर्वाधारको विकास मार्फत "सुन्दर समृद्ध समृद्ध कुश्मा" नगरको निर्माणको अभियानमा सक्रिय छौ । नगरभित्रका बाटोहरुकाव स्तरोन्नती , खानेपानीको सहज आपूर्ती र आवश्यक पूर्वाधार निर्माण एवम् सरकारी विद्यालयहरुमा प्रविधिमैत्री शिक्षाका पूर्वाधारको व्यवस्था गर्दै गुणस्तरीयता प्रदान गर्न थालिएको छ । नगर भित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरुको सवलीकरण, स्तरोन्नती, जनशक्तिको समुचित व्यवस्थापन संगै सहजर सर्वसुशभ आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रत्याभुत गरिएको छ । वडामा इन्टरनेट सेवा संगै प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाहमा जोड दिइएको छ ।
९. नगरबासीका अपेक्षा ठुला छन् तर हाम्रो सामर्थ्य र संविधानद्वारा प्रदत्त एकल अधिकार र साझा अधिकारको प्रयोगको सिमा एवम् नगरको आर्थिक क्षमता र आन्तरिक सक्षमतामा थुप्रै सिमितता रहेको आम नगरबासीहरुमा सर्वविदितै छ । हामी हाम्रा चुनौतीलाई अवसरको रूपमा उपयोग गर्दै उपलब्ध स्रोत साधनको अधिकतम परिचालनद्वारा महत्वपूर्ण उपलब्धी हासिल गर्न लागिपरि रहेका छौ ।
१०. नगरका सवै वडासम्म सहज पहुँच पुग्ने सडक निर्माण, बिद्युत आपूर्ती, खानेपातीको सहज आपूर्ती, गुणस्तरीय शिक्षा, सर्वसुलभ स्वास्थ्य सुविधा, साना ठुला उधोगको संरक्षण एवम् प्रवर्द्धन लगायत नागरिकका सम्पूर्ण आवश्यकता पूर्ति गर्ने गरि स्पष्ट रणनीति र गुरुयोजना सहित अगाडी बढिरहेका छौ र अपेक्षित उपलब्धी हासिल हुने क्रममा छन् । निर्वाचन सम्पन्न भएको ४ बर्ष पुरा भएको छ । हामीले नागरिकका मसिना चाहना देखि ठूला र महत्वपूर्ण योजनामा ध्यान केन्द्रित गरेका छौ ।
११. विभिन्न अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन योजना निर्माण गर्ने क्रममा नगरको समग्र एकीकृत शहरी विकास कार्यक्रम तय गरेर कुश्मा नगरपालिकाको विकासका प्राथमिकतामा कृषि र पर्यटनलाई मुख्य जोड दिई अन्य क्षेत्रको समेत उजागर र प्रवर्द्धन गर्ने कार्यमा अगाडी बढिरहेको छ ।
१२. मुख्यतः पूर्वाधारको विकास अन्तर्गत साना तथा ठूला दुवै योजनालाई प्राथमिकता दिई दीर्घकालीन आयोजनाको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार गरि निर्माण चरणमा लैजाने तयारी गरिरहेका छौ ।

१३. मेरो ४ बर्षको कार्यकालमा कुश्मा नगरपालिकाले थुप्रै आर्थिक, सामाजिक, एवम् संस्थागत उपलब्धि हासिल गरेको छ ।

१४. अब म हामीले ४ बर्षमा प्राप्त गरेका उपलब्धिहरुको सारांश विवरण समीक्षात्मक रूपमा प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

- कुश्मा नगरपालिकाले फोहोरमैला व्यवस्थापनलाई पहिलो प्राथमिकता दिदै दिगो वस्ती विकास, प्रदुषण रहित गाउँ-शहरको निर्माण एवम् दीर्घकालीन फोहोर व्यवस्थापनको लागि निजि क्षेत्रबाट प्रस्ताव आव्हान गरि हाल सामुदायिक स्रोत तथा वातावरणीय विकास केन्द्र, नेपालको समन्वयमा कुहिने र नकुहिने फोहोर व्यवस्थापनको लागि दीर्घकालीन योजना अबलम्बन गरिएको छ ।
- नगरपालिकाले वडा नं ४ मा जग्गा भाडामा लिई उक्त जमिनमा जोखिमयुक्त फोहोरको अन्तिम विसर्जनको लागि सुरक्षित टंकि निर्माण एवम् फोहोरमैला व्यवस्थापन स्थलमा जान आवश्यक प्रवेश मार्गमा बाह्र महिना गाडि जाने गरी बाटो निर्माण गरेको छ भने नकुहिने फोहोर वर्गिकरणकोलागि भुई प्लास्टर सहितको ट्रसको टहरो र प्राङ्गण निर्माण तथा अन्य आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरिएको छ ।
- कुहिने फोहोर संकलन हरेक दिन विहान र नकुहिने फोहोर संकलन हरेक टोलमा हप्तामा कम्तिमा १ पटक पुग्ने गरि फोहोर संकलनको अभ्यास गरिएको छ ।
- कुश्मा नगरपालिकाको वडा नं ६ मा सुविधा सम्पन्न बृहत सिटी हल तथा आधुनिक बसपार्क निर्माणको डि.पी.आर. तयार गरि निर्माणका लागि आवश्यक तयारी गरिएको छ र हालै संघीय सरकार मार्फत बजेट विनियोजन भैसकेको अवस्था छ ।
- कुश्मा नगरपालिका वडा नं ५ मा अस्पताल चोक देखि बन्जीजम्प सम्मको बाटो पिच गर्ने कार्य प्रदेश सरकार र हाम्रो संयुक्त प्रयासमा सम्पन्न भएको छ ।
- त्यस्तै कुश्मा नगरपालिका वडा नं १ मा सुविधा सम्पन्न खेलमैदान निर्माणको लागि डि.पी.आर. निर्माण गरि हाल उक्त मैदानको लागि संघ सरकारको समपुरक अनुदान अन्तर्गत बजेट विनियोजन भई निर्माण कार्य अगाडी बढीरहेको छ ।
- पर्यटन पूर्वाधारको विकासमा टेवा पुर्‍याउने उद्देश्य नगरका विभिन्न वडामा होमस्टे निर्माण तथा संचालन गरिएको छ । वडा नं ३ मा दुर्लुङ क्कोनिङ, केभिङ एण्ड होमस्टेको संचालनको लागि आवश्यक पहल गरिएको छ ।

- वडा नं ४ मा गुप्तेश्वर धार्मिक पर्यटन प्रवर्द्धन केन्द्र निर्माणको लागि बृहत गुरुयोजना तयार गरि संघीय सरकारबाट बजेट विनियोजन भई निर्माण कार्य थालनी गरिएको छ । संघ र प्रदेश सरकार मार्फत समपुरक र विशेष अनुदान प्राप्त गरि अन्य साना ठुला योजनाका लागि आवश्यक पहल गरिदै आइएको छ ।
- स्वास्थ्य क्षेत्रको विद्यमान चुनौतीपूर्ण घडीमा कोरोना रोकथाम तथा नियन्त्रणको लागि गत आर्थिक वर्षमा कुश्मा नगरपालिकाको पहलमा कुश्मा नगरपालिका वडा नं ४ स्थित गुप्तेश्वर बहुमुखी क्याम्पसमा कोरोना अस्थाई अस्पतालको निर्माण गरि पर्वत जिल्ला लगायत धौलागिरि क्षेत्रमा आउन सक्ने ठुलो स्वास्थ्य संकट र महामारी कुशलतापूर्वक नियन्त्रण गर्न सफल भएका छौं । स्थानीय स्कुलहरूलाई क्वारेन्टिनको रूपमा संचालन गरि बाहिरबाट आउने नागरिकलाई सुरक्षित रूपमा परिक्षण र व्यवस्थापन गरि कोरोनाको नियन्त्रणमा हामीले हाल सम्म सफलता हासिल गरेका छौं ।
- नगरको समग्र विवरण समावेश गरि डिजिटल सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले बृहत डिजिटल नगर पोर्टल निर्माणको लागि खरिदको सम्पूर्ण प्रक्रिया सम्पन्न गरि सम्झौता समेत सम्पन्न भई कार्य प्रारम्भ भएको छ ।
- कुश्मा नगरपालिकाका बजार क्षेत्रमा सडक बत्ती जडान गरिएको छ भने बजारका मुख्य मुख्य चोकहरूमा सिसि क्यामेरा जडान गरि नगरको शान्ति सुरक्षामा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम अगाडी बढाइएको छ ।
- कुश्मा नगरका बजार भित्रका सडकको पुनःनिर्माण एवम् स्तरोन्नतिको लागि शहरी विकास तथा भवन आयोजना कार्यालयको सहकार्यमा अगाडी बढाइएको छ भने अग्ला झोलुंगे पुलसम्म सडक कालोपत्रे गरि पर्यटन प्रवर्द्धनमा टेवा पुर्याइएको छ ।
- कुश्मा नगरपालिका वडा नं १४ मा पर्यटकीय एवम् सांस्कृतिक महत्वको सुधामा मन्दिर निर्माण सम्पन्न गरिएको छ ।
- वडा नं ९ साइकलचोक देखि गहतेपोखरा-ठुलोपोखरी हुँदै आर्थर जोड्ने सडक स्तरोन्नति गर्दै कालोपत्रे गर्न प्रारम्भ गरिएको छ ।
- कुश्मा नगरपालिका वडा नं १० मा रहेको पूर्णेश्वर मा.विमा स्थापना भएको इन्जिनियरिङ तर्फको प्राविधिक शिक्षालयको पूर्वाधार विकास एवम् शैक्षिक गुणस्तरमा टेवा पुर्याउन आवश्यक आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराइएको छ ।

- वडा नं १२ ठुलीपोखरीमा १५ शैयाको नगर अस्पताल निर्माण कार्य प्रारम्भ गरिएको छ
- कुश्मा नगरपालिका वडा नं १ पाडमा औद्योगिक ग्रामको स्थापनाको पूर्वाधार विकासको कार्य प्रारम्भ गरिएको छ ।
- कुश्मा नगरपालिकाको सुविधा सम्पन्न आधुनिक प्रशासकीय भवन निर्माणको लागि वृत्तृत आयोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरि संघीय सरकार संग लागत साझेदारीको लागि पहल गरिएको छ ।
- कुश्मा नगरपालिका वडा नं ९ र १३ को भवन निर्माण कार्य सम्पन्नको चरणमा रहेका छन् भने नगरका वडा कार्यालयहरुलाई मजवुत बनाउन आफ्नै प्रशासनीक भवन नरहेका वडाहरुमा प्रशासनीक भवनको व्यवस्थाका लागि पहल गर्दै भवन निर्माणलाई प्राथमिकता साथ अगाडी बढाईएको छ ।
- प्रदेश सरकारसंगको साझेदारीमा कुश्मा नगरपालिका वडा नं ४ मा अर्मादी खानेपानी योजना सम्पन्न भएको छ ।
- सुरक्षित नागरिक आवास अन्तर्गत १४३ जना घरपरिवारको खरको छाना विस्थापित गरि टिनको छाना प्रदान गर्ने कार्यक्रम थालनी गरिएको छ ।
- न्यायिक समितिलाई क्रियाशील बनाउदै न्यायिक कार्यसम्पादन लाई चुस्त र प्रभावकारी बनाइएको छ ।
- नगरमा आवश्यक पर्याप्त कृषि प्राविधिकहरुको व्यवस्था गरी कृषिमा विउ अनुदान, कृषि यन्त्रमा अनुदान लगायतका कार्यक्रम संचालन गरि नगरको कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्दै लागिएको छ ।
- कुश्मा नगरपालिकालाई स्वच्छ, सफा, हराभरा नगरपालिकाको रूपमा विकास गर्न आधुनिक प्रविधियुक्त फोहोरमैला प्रशोधन केन्द्र स्तरोन्नतीको लागि वडा नं ४ मा रहेको प्रशोधन केन्द्रको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरिसकिएको छ ।
- कुश्मा नगरका बिभिन्न विद्यालयहरुको शैक्षिक गुणस्तर र पूर्वाधार विकासको लागि आवश्यक आर्थिक एवम् भौतिक सहयोग गरि शिक्षा क्षेत्रको उन्नयन र विकासमा यथेष्ट प्रयासहरु भएका छन् ।
- पर्वत अस्पतालको भौतिक पूर्वाधार एवम् जनशक्तिको व्यवस्थापनमा उलेखनीय आर्थिक एवम् भौतिक सहयोग प्रदान गरिएको छ ।

सम्मानित सभाका सदस्यज्यूहरू

१५. नगरपालिका स्थापना भई हामी जनप्रतिनिधिहरू निर्वाचित भएको छोटो समयमा नै लामो समयको राजनीतिक शून्यतालाई चिदै विकास, समृद्धि र सुशासनको पथमा अगाडि बढ्दै गरेको विश्वास दिलाउने पर्याप्त आधारहरू खडा भइसकेको र नगरबाट आगामी दिनहरूमा सम्पादन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरूले नगरको दिगो विकासको लागि मजबुत आधार खडा गर्ने विश्वास आम नगरबासी र यस सम्मानित नगर सभाका सदस्यज्यूहरूलाई गराउन चाहन्छु ।
१६. संविधानबाट स्थानीय तहलाई प्राप्त अधिकार र कार्य सूचीलाई मध्यनजर गर्दै स्थानीय तहसँग नागरिकका आवश्यकता र अपेक्षालाई सम्बोधन गरी यस कुशमा नगरपालिकालाई समृद्ध नगरका रूपमा स्थापित गर्न यो नगरसभा महत्वपूर्ण हुने विश्वास दिलाउँदै सबल, सक्षम, सुशासन, पारदर्शिता, जवाफदेही तथा उत्तरदायी स्थानीय सरकारको निर्माणका लागि नगरसभाका निर्णयहरू मार्गदर्शन हुने विश्वास लिएको छु । कुशमा नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को नीति तथा कार्यक्रम राज्यको लोककल्याणकारी अवधारणा, संविधानले परिकल्पना गरेको समाजवादतर्फको यात्रा, समेतका आधारमा आर्थिक, सामाजिक र साँस्कृतिक रूपमा पछ्याडि परेका पारिएका समुदायहरूलाई समेत उच्च प्राथमिकतामा राख्दै र आम नगरबासीको सर्वोपरी हितलाई केन्द्र भागमा राखी तयार पारिएको छ ।
१७. नगरको विकासका लागि संघीय सरकार तथा प्रदेशसँग रहेको विज्ञता, विशेषज्ञता, प्रविधि र स्रोत साधन परिचालनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ । सुशासन लोकतन्त्रको आधारस्तम्भ भएकोले नगरपालिकाका कार्यहरूमा पारदर्शिता, आर्थिक अनुशासन तथा सामाजिक न्यायलाई अङ्गिकार गर्दै भ्रष्टाचारमुक्त विधिको शासन व्यवस्थाको सुनिश्चितता गरिनेछ । विकास निर्माण योजना छनौट तथा कार्यान्वयनमा नागरिक सहभागिता, जनअपेक्षाको सम्बोधन तथा जनसरोकारका सवालहरूलाई सम्बोधन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । स्थानीय जनताको जीवनस्तर माथि उकास्न स्थानीय ज्ञान, सीप र क्षमतालाई प्रश्रय दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ । नगरका भौतिक तथा सामाजिक उत्थानका योजनाहरू बनाउँदा वातावरणीय पक्ष, जलवायु परिवर्तन, लैंगिक तथा वर्गीय समावेशीतालाई विशेष ध्यान दिइनेछ । नगर निर्माणको कार्यमा समुदाय, सहकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्र लगायत साझेदार संघसंस्थाहरूको सहकार्यलाई आत्मसात गर्दै सहभागितामूलक साझेदारीलाई प्रश्रय दिने र बहुलगानीको सम्भावना बढाउने कार्यहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ । दीगो शासन प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक कानूनी प्रवन्धहरू (ऐन,

नियमावली, कार्यविधि, मापदण्ड, निर्देशिका, दिग्दर्शन आदि) दीर्घकालिन, आवधिक र विषय क्षेत्रगत योजना, प्रोजेक्ट बैंक, गुरुयोजना तथा नीतिहरु तर्जुमा गरिनेछ ।

१८. नगर विकास गुरुयोजनामा आधारित भई नगरको दिर्घकालीन विकासका लागि उपलब्ध स्रोत र साधनको परिचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
१९. कुश्मानगरवासीको जीवन पद्धतिमा अर्थपूर्ण परिवर्तन आउन सक्ने परियोजनाहरुलाई नगरपालिकाको विशेष महत्वका आयोजना मानिनेछ ।

नगर सभाका सदस्यज्यूहरु

उल्लेखित पृष्ठभूमिमा कुशमा नगरपालिकाले आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को लागि निम्न बमोजिमका नीतिहरु अवलम्बन गर्नेछ । अव म आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

सामाजिक विकास क्षेत्र

स्वास्थ्य क्षेत्र

२०. कोभिड-१९ महामारीले यस कुशमा नगरपालिकामा निम्त्याएको आगमि वर्ष अझ थपिन सक्ने जनस्वास्थ्यका जोखिमहरु न्यूनीकरण गर्न, प्रभावित जनतालाई राहत प्रदान गर्न तथा यस महामारी र सो का कारण देशभरि भएको लकडाउनले गर्दा सुस्त बनेको आर्थिक, सामाजिक क्षेत्र एवम् गुमेको रोजगारीका अवसरलाई सम्बोधन गर्न र विभिन्न मुलुकबाट रोजगारी गुमाई कुशमा नगरपालिकामा फर्किदै गरेका नगरबासीको रोजगारी एवम् आय-आर्जन अभिवृद्धि गर्न आगामी आर्थिक वर्ष थप रणनीतिगत कार्यहरु संचालन गरिने छ ।
२१. कोभिड-१९ माहामारीका कारण जनस्वास्थ्यमा पर्ने जोखिम न्यूनीकरण गर्न स्वास्थ्य क्षेत्रमा पर्याप्त लगानी गरिनेछ । आवश्यकता अनुरूप गुणस्तरीय क्वारेन्टिन केन्द्रहरु, आइसोलेसन केन्द्रहरु गत आ.व.मा निर्माण गरिएको र आगामी आर्थिक वर्षमा आवश्यकता अनुरूप थप गर्दै लगिनेछ । चालु आ.व. मा जोखिममा रहेका व्यक्तिहरुको पि.सि.आर. परिक्षण, एन्टिजेन्ट परिक्षण एवम् अन्य स्वास्थ्य सर्तकताका कार्यक्रमहरु गाउँ-गाउँ एवम् बस्ती-बस्ती सम्म तीव्रताका साथ आगामी आर्थिक वर्षमा पनि संघीय सरकार र गण्डकी प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरि कुशमा नगरपालिकामा कोभिड १९- को जोखिम न्यूनीकरण गर्न उपयुक्त व्यवस्थापकीय प्रवन्धहरु मिलाइने ।
२२. चालु आर्थिक वर्षमा कोभिड-१९ महामारी नियन्त्रण र उपचारका लागि आवश्यक र पर्याप्त स्वास्थ्य सामग्रीहरु, स्वास्थ्य केन्द्रका संरचनाहरु तथा उपकरणहरुको खरिद र सर्वसुलभ उपलब्धतामा प्राथमिकताका साथ जोड दिइएको छ । भने कुशमा नगरपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्था एवम् केन्द्रहरुमा कुशमा नगरपालिकाको आफ्नै पहल एवम् विभिन्न सहयोगि संस्थाहरुको समन्वयमा अत्यावश्य स्वास्थ्य सामग्रीहरु असक्सजन कन्सनट्रेटर, पल्स अक्सिमिटर, पि.पि.ई.सेट, स्यानीटाइजर एवम् अन्य आवश्यक व्यवस्थापनमा तीव्रताका साथ

अग्रपंक्तिमा रहेर कार्य अगाडी बढाइएको छ । कोभिड संक्रमित व्यक्तिहरुलाई स्वास्थ्य संस्थासम्म आवजावत गर्न अत्यावश्यक सवारी सा साधनको व्यवस्थापन गरिएको छ । सोहि अनुरूप आगामी आर्थिक वर्षमा पनि आवश्यकता बमोजिम विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरुमा पर्याप्त कोरोना बेड छुट्याउने, आ.सि.यू. बेडहरु थप्ने, भेन्टीलेटरहरु उपलब्ध गराइने व्यवस्था मिलाइने छ ।

२३. कुश्मा नगरपालिकाका सम्पूर्ण नगरवासीहरुलाई कोभिड-१९ विरुद्धको खोप लगाउने व्यवस्था मिलाउनका लागि संघीय सरकारसंग समन्वय गरिनेछ ।
२४. २४. नियमित खोप सेवा नियमित स्वास्थ्य परिक्षण र उपचार सेवालार्ई रोकिन नदिन सजगता अपनाई प्रभावकारी उपायहरु अवलम्बन गरिनेछ । सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी आवश्यक सूचना संकलन एवम् तंथ्याङ्क व्यवस्थापनमा जोड दिन एकिकृत स्वास्थ्य व्यवस्थापन प्रणाली अवलम्बन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
२५. कोभिड-१९ माहामारीले जनजीवनमा पारेको असरलाई न्यूनिकरण गर्न आवश्यक राहत, उत्पादन एवम् उद्यमशीलता प्रवर्द्धन गर्न गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेड्पा) एवम् प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमसंग समन्वय गरि आवश्यक उद्यमशील कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
२६. निःशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा आम नगरवासीको सुलभ र सहज पहुँचका लागि नगरपालिकाले उच्च प्राथमिकतामा राखि कार्य गरेको छ । नेपाल सरकारले लागु गरेको स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम सबै वडाको सबै परिवारमा नगरपालिकाको सहयोग र समन्वयमा विस्तार गरिनेछ ।
२७. कोभिड-१९ बाट मृत्युवरण गर्नुभएका नगरवासीहरुको परिवारलाई राहत प्रदान गर्न कोरोना रोकथाम तथा उपचार कोषबाट आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
२८. कुश्मा नगरपालिका वडा नं १ को ततरकोटमा शहरी स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
२९. कोरोना भाइरसको संक्रमणलाई रोकन खटिने स्वास्थ्यकर्मीहरुको मनोबल उच्च राख्न पर्याप्त व्यक्तिगत सुरक्षा, आवश्यक सामग्री र प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
३०. स्थानीय तहबाट निःशुल्क वितरण गरिने औषधीलाई समयमै स्वास्थ्य संस्थामा पुर्याइने छ । स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रवाह गरिने सेवामा सबैको पहुँचको सुनिश्चितता गरिने छ ।

३१. कुश्मा नगरपालिकामा जेष्ठ नागरिक आरोग्य केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।

कृषि क्षेत्र

३२. स्वास्थ्य संस्थाको क्षमता विकास, जनशक्तिको विकास, पूर्वाधार विकास र स्वास्थ्य उपकरण तथा सामग्रीको आपूर्तिलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
३३. नगरपालिकामा सम्भावनाको क्षेत्रको रूपमा रहेको कृषि क्षेत्रको विकासमा विशेष ध्यान दिईने छ । साथै नगदेवाली तर्फ कृषकलाई उत्प्रेरित गरी उत्पादन अभिवृद्धि र बजारीकरणका लागि विशेष पहल गरिनेछ । कृषि विकासका लागि जमिनको खण्डीकरण र बाँझोपना नियन्त्रण गर्न विशेष अभियान संचालन गरिनेछ ।
३४. कृषि, अर्थतन्त्रको महत्वपूर्ण खम्बा हो । समग्र नगरपालिकाको आर्थिक उन्नयनका लागि कृषिको लगानी, उत्पादन र वितरणमा आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण, यान्त्रिकरण, बजारीकरण र विविधीकरणको नीति लिइनेछ ।
३५. समूह खेती प्रणाली गर्न चाहने कृषक समूहलाई नगरपालिकाबाट प्रोत्साहनका कार्यक्रम उपलब्ध गराइनेछ । भूमिको कर तिर्दा वास्तविक जमिनको अवस्था उल्लेख गर्नुपर्ने प्रावधानलाई पालना गरिनेछ ।
३६. वन क्षेत्र आसपासका कृषकको कृषि उपज वन्यजन्तुले क्षति गर्दै आएका छन् । यस्ता क्षेत्रमा वन्यजन्तुबाट हुने क्षति न्यून गर्न रोकथामका उपाय अवलम्बन गर्नुका साथै सुधार प्रदेश सरकारसंग सहकार्य गर्ने नीति लिइनेछ ।
३७. कृषकलाई पशुपालनमा आत्मनिर्भर बनाउन पशु प्रयोगशालाको विकास, विभिन्न फार्म तथा खोर सुधार, यान्त्रिकरण, सामुहिक पशुपालन, नश्व सुधार र कृत्रिम गर्भाधान र उत्पादनमा आधारित अनुदान प्रदान गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
३८. एकहजार भन्दा बढी कालिज, टर्की एवम् स्थानीय कुखुरा जस्ता प्रजातिका पंक्षीपालकहरुको व्यवसाय प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक नीति बनाई आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ ।

पूर्वाधार विकास

३९. कुश्मा नगरपालिकामा नगर-प्रमुखको रूपमा आएपछि मैले कुश्मा नगरपालिकाको आर्थिक, सामाजिक क्षेत्रको समानुपातिक विकासलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाई १४ वटै वडामा विकासको प्रतिफल समतामूलक ढंगले वितरण गर्नेमा सदैव प्रतिवद्ध छु । नेपालको संविधानले

परिकल्पना गरेको समन्वय र सहकारीताको सिद्धान्त, समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्र र सार्वजनिक, निजि, साझेदारीको अवधारणा, संविधानको अनुसूचीबाट प्राप्त अधिकारी, दिगो विकासका लक्ष्यहरू, नेपाल सरकारले अवलम्बन गरेको १५ आवधिक योजना एवम् दिर्घकालिन लक्ष्यहरू र रणनीति, गण्डकी प्रदेशको प्रथम आवधिक योजनाको जगमा टेकेर कुश्मा नगरलाई "सुन्दर, समृद्ध कुश्मा नगर" को रूपमा विकास गरिनेछ ।

४०. हाल आन्तरिक आयबाट पूँजीगत खर्चमा भन्दा चालु क्षेत्रमा बढी खर्च भई रहेकोले आन्तरिक आयको अभिवृद्धि सँगसँगै पूँजीगत क्षेत्रमा लगानी बढाउन आवश्यक नीति अवलम्बन गरि पूर्वाधार विकास तर्फको लगानी चालु आर्थिक वर्षको भन्दा दोब्बर बनाई आगामी आर्थिक वर्षमा नगरको बृहत्तर विकासमा जोड दिइनेछ । नगर क्षेत्रमा पूँजीगत क्षेत्रमा लगानीको अभिवृद्धि सँगसँगै आर्थिक वृद्धि हुन गई आन्तरिक स्रोत समेत बढाउदै लैजाने व्यवस्था गरिनेछ ।
४१. आगामी आर्थिक वर्षमा कुश्मा नगरपालिकाको गौरवको योजनाको रूपमा पर्यटन पूर्वाधार अन्तर्गत यहाँको संस्कृति र सभ्यताको प्रतिविम्बित हुने गरि कुश्मा नगरपालिकाको वडा नं ५ मा सुन्दर र आकर्षक "कुश्मा घण्टाघर" को निर्माण कार्य थालानी गरिनेछ ।
४२. नगर क्षेत्रभित्रका सडकहरूको विकास, विस्तार र स्तरोन्नती गर्न नगर स्तरीय यातायात व्यवस्थापन योजना(MTMP) लागु गरि सोहि बमोजिम सडकको निर्माण, विकास र विस्तार गरिनेछ ।
४३. चालु आर्थिक वर्षमा सुरुवात गरिएको आवधिक योजना निर्माणको प्रक्रिया आगामी आर्थिक वर्षको सुरुवातमा सम्पन्न गरि सोहि बमोजिम योजना तर्जुमा र विकास निर्माणको गतिबिधी संचालन गरिनेछ ।
४४. संघीय सरकार बाट आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को लागि समपूरक अनुदानमा प्राप्त भएका योजनाहरू कुश्मा नगरपालिकाको वडा नं ९ को भिरमुनी देखि रिमालचोक सम्मको सडक, वडा नं १ को खेलकुद मैदान निर्माण एवम् विशेष अनुदान तर्फ प्राप्त भएको वडा नं ७ को खरेहा ज्येष्ठ नागरिक केन्द्रको निर्माणलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइने छ । कुश्मा नगरपालिकाको समपूरक कोषमा आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
४५. कुश्मा नगरपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माणको लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।
४६. कुश्मा नगरपालिका वडा नं ७ मा निर्माण कार्य प्रारम्भ भई सम्पन्न हुन नसकेको ओम पार्क र वडा नं ८ मा निर्माण कार्य प्रारम्भ भइ सम्पन्न हुन नसकेको पर्यटकीय एवम् संस्कृतिक

महत्वको विष्णुबाटिकाको निर्माण सम्पन्नको लागि प्रदेश र संघ सरकारसंग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।

४७. कुश्मा नगरपालिकाका सबै क्षेत्रलाई सडक आवद्धता गर्न, जनजिवन सहज बनाउन कृषि पशु व्यवसायको सहज बजारको लागि ग्रामिण कृषि सडक स्तरोन्नती तथा सडक निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ । साथै एक भन्दा बढी वडा जोड्ने सडकलाई उच्च प्रथामिकता दिइनेछ ।
४८. भवन निर्माण संहिता तथा मापदण्डको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ । सबै प्रकारका भौतिक संरचना बालमैत्री, लैङ्गिक र अपाङ्गमैत्री निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
४९. नगरपालिका भित्र रहेका काठे पोललाई प्रदेश सरकारसँगको साझेदारीमा क्रमशः स्टिल पोलले विस्थापित गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५०. वडा नं .७ र ११ को वडा कार्यालय निर्माणको लागि जग्गा खरिद अन्तिम चरणमा पुगेको र उक्त भवनको D.P.R. कार्य समेत कार्यालयको प्राविधिक शाखाबाट सम्पन्न भएकोले वडा नं .७ र वडा नं ११ को वडा कार्यालय भवन निर्माणको लागि आगामी आ.व.को खर्च प्रदेशको समपूरक र विशेष अनुदान प्रस्ताव गरि पठाइने छ ।
५१. वडा नं. ५ मा रहेको हस्पिटलचोक देखि बञ्जिजम्पसम्मको हाइवे सडक एवम् लोकमार्गका छेउमा नगरपालिकाको तर्फबाट वृक्षरोपण गरी पर्यटन प्रवर्द्धनमा सहयोग पुर्याउने नीति लिइनेछ ।
५२. कुश्मा-झाप्रेबगर-कटुवाचौपारी बाटो स्तरोन्नति लागि संघ सरकार एवम् प्रदेश सरकारसंग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
५३. संघ सरकारको सहकार्य तथा साझेदारीमा भइरहेको कुश्मा नगरपालिका बजार क्षेत्रभित्रका सडकहरूको स्तरोन्नती तथा कालोपत्रे गर्ने कार्यलाई आगामी आ.व.मा निरन्तरता दिई सम्पन्न गरिनेछ ।
५४. कुश्मा-कैया-बलेवा बाटोको स्तरोन्नतिको आवश्यक पहल गरिनेछ ।
५५. विभिन्न खोला तथा नदिमा झुलुङ्गे पुल निर्माणको लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
५६. संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त खानेपानी आयोजनाहरूका लागि आवश्यक सहजिकरण गरिनेछ ।
५७. नगरपालिकाबाट नक्सा पास, स्वीकृती प्राप्त भवनहरूको थप तथ्याङ्क जस्तै: विद्युतीय लाइन, खानेपानी लाइन, सञ्चार, कर तथा शुल्क, भवन संरचनाको प्रस्तावित प्रयोग आदिलाई अद्यावधिक गरिनेछ । भवन अनुमति नभएको संरचनाहरूको हकमा नक्सा नियमित र

अभिलेखीकरणका लागि तथ्याङ्क संकलन गरिने छ । नगरपालिको भवन अनुमति प्रणालीलाई वैज्ञानिक तथा डिजिटल बनाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद क्षेत्र

५८. कोरोना भाइरस महामारीका कारण शैक्षिक संस्थाहरूको सञ्चालनमा बाधा पुग्न गएको हुँदा दुर शिक्षाको विभिन्न माध्यमहरूबाट शैक्षिक सेवा सञ्चालन गरिनेछ । यसका लागि विद्यालयहरूलाई आवश्यक पूर्वाधारको व्यवस्था गरिनेछ । शिक्षालाई जीवन उपयोगी र व्यावहारिक बनाइने छ । स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय बजारलाई मध्यनजर गरी प्राविधिक जनशक्ति उत्पादनलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
५९. विद्यालयमा अध्ययनरत छात्रा महिनावारी हुँदा अनुपस्थित रहने अवस्था हटाउन घर परिवार र छात्रालाई विशेष जनचेतना कार्यक्रम ल्याइनेछ भने छात्रहरूलाई प्रोत्साहन गर्न एवम् विद्यालयमा नियमितता बढाउनको लागि स्यानीटरी प्याड वितरण गर्ने कार्यक्रमलाई आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइनेछ ।
६०. सबै विद्यालयमा ईमेल, इन्टरनेट तथा विद्युतिय हाँजिरी जडान गरी विद्यालयलाई सूचना प्रविधिमैत्री गराइनेछ । अङ्ग्रेजी माध्यमबाट शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापहरूलाई क्रमश माथिल्लो कक्षामा विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ ।
६१. खेलकुद क्षेत्रको विकासमा युवा वर्गलाई परिचालन गरिनेछ । “स्वास्थ्यका लागी खेलकुद”, “मर्यादित र अनुशासित समाजका लागि खेलकुद” जस्ता कार्यक्रम मार्फत समुदायको स्वास्थ्य र सामाजिक विकृति विसंगती जस्ता समस्यालाई समाधान गरिनेछ ।
६२. सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरूको क्षमता विकास गर्दै आधुनिक शिक्षा प्रणाली प्रति अभ्यस्त बनाउन क्षमता विकास, कार्यसम्पादन क्षमता विकास, कार्यसम्पादन करार सम्झौता, सिकाइ आदन प्रदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
६३. सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरूमा कोभिड-१९ संक्रमणको सम्भावना अन्त्य नभएसम्म बालबालिकाको आवश्यक सुरक्षा प्रवन्ध राम्रो नभएसम्म शैक्षिक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने कार्य चुनौतिपूर्ण छ । संक्रमण नियन्त्रण बाहिर गएमा अनलाईन शिक्षाबाट अध्ययन अध्यापन सुचारु गरिनेछ ।
६४. दरबन्दी मिलान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ, साथै नगरपालिका भित्र सञ्चालित प्राविधिक शिक्षालय र अव सञ्चालन हुने प्राविधिक शिक्षालयलाई आवश्यक सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।

६५. विद्यार्थीहरूलाई विद्यालयमा नियमित रूपमा उपस्थित गराउन, पठनपाठनमा निरन्तर अभिप्रेरित गर्न र शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि बालविकास कक्षा देखि कक्षा ५ सम्मका सबै सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूलाई दिवा खाजाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६६. बालबालिका तथा युवाको स्वास्थ्य तथा मानसिक विकासको लागि खेलकुदलाई अगाडी बढाउने नीति लिइनेछ । राष्ट्रपति रनिङ्गसिल्ड एवम् मेयर कप जस्ता प्रवृद्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । वडा नं. ६ र ७ मा रहेको व्यायमलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
६७. वडा नं. १ को पाडमा समपुरक अनुदानबाट प्राप्त पाड क्रिकेट मैदानको निर्माणकार्य संचालन भइरहेको छ र आगामी आर्थिक वर्षमा पनि कार्य संचालन गरिनेछ ।

पर्यटन प्रवर्द्धन

६८. कुश्मा नगरपालिकाको ठूलो सम्भावनाको रूपमा रहेको पर्यटनलाई विश्वव्यापी रूपमा फैलिइरहेको कोरोना भाइरस तथा नेपाल सरकारबाट लागू गरिएको बन्दाबन्दीले असर पारेको परिप्रेक्षमा कुश्मा नगरपालिका क्षेत्रमा पर्यटकीय पूर्वाधार विकासका लागि सार्वजनिक निजी लगानीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
६९. कुश्मा नगरपालिका पर्यटकीय दृष्टिकोणले अत्यन्त महत्वपूर्ण रहेको हुँदा यहाँको प्राकृतिक, साँस्कृतिक, धार्मिक र मानव निर्मित पर्यटकीय सम्भावनाहरूको उचित विकास पहिचान र प्रवर्द्धनका लागि छोटो दुरीको हाईकिङ ट्रेल (पदमार्ग) विकास, विस्तार गर्न अध्ययन समिति निर्माण गरिनेछ। हाईकिङ रुटको विकासले नगरभित्रका रमणीय स्थानहरूमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूको आवागमनमा सुरुवात तथा वृद्धि हुने र कुश्मा नगरपालिकाको समग्र पर्यटन विकासमा पहुँच वृद्धि हुने विश्वास लिईएको छ ।
७०. कुश्मा नगरपालिकामा आधुनिक पर्यटन सुचना केन्द्रको निर्माण गरिनेछ। यसका लागि नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतका अलावा केन्द्र सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान र सहयोगको परिचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
७१. नगर क्षेत्रको मौलिक संस्कृति प्रवर्द्धनका लागि पुराना र ऐतिहासिक मन्दिर संरक्षण कार्यक्रम संचालन गरिने छ । परम्परादेखि प्रचलनमा रहेका बाजा, भेषभूषा, परम्परा र संस्कृतिको संरक्षण र प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ । साथै स्थानीय मौलिक भाषा, कला तथा साहित्यको संरक्षण र प्रवर्द्धनका लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

७२. ग्रामीण पर्यटनमा उल्लेख्य महत्व राख्ने होमस्टेलाई स्थानीय संस्कृतिको संरक्षण हुने गरी नमुनाको रूपमा विभिन्न वडा एवम् समुदायमा सञ्चालन गरिनेछ ।
७३. पर्यटनको प्रचुर सम्वाभना रहेको कुश्मा नगरपालिका भित्र पर्यटनबाट आर्थिक आय-आर्जन गर्नको लागि आगामी आर्थिक वर्षमा पर्यटन गुरुयोजना तयार गरी पर्यटन पुर्वाधार निर्माण गरिनेछ। कुश्मालाई आकर्षित, सुरक्षित, मनोरम, सहसिक पर्यटन गन्तव्यको रूपमा विकास गरिनेछ । क्यानोनिङ्ग, ५००फिटङ्ग, वञ्जिजम्पिङ्ग, जिपलाइन जस्ता सहासिक खेलहरूको प्रवर्द्धन गरिनेछ । लोपोन्मुख भाषा कला संस्कृतिको संरक्षण गरिनेछ । कुश्मा नगरपालिका भित्र रहेका शिवालय, गुप्तेश्वर, मोदीवेणी पार्वती जन्मभूमी स्थल (पार्वती चौर), सहस्रधारा, पार्वती गुफा, दुर्लुङ्गकोट, विष्णु वाटिका, ॐ० पार्क, अलपेश्वर, ठूलिपोखरी, जुम्लिथान, पञ्चासे, विभिन्न गुम्वाहरू र मस्जिद लगाएत सबै धार्मिक एवं सांस्कृतिक स्थानहरू समेटि वृत्तचित्र एवं अन्य सामाग्री तयार गरिनेछ ।

सहकारी क्षेत्र

७४. सहकारी क्षेत्रलाई नगरको अर्थ व्यवस्थाको महत्वपूर्ण पक्षका रूपमा विकास गरिनेछ । सहकारी क्षेत्र मार्फत हुने श्रोत परिचालनलाई पारदर्शी र विश्वसनीय बनाइनेछ । सहकारी क्षेत्र अनुगमन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
७५. “सहकारी शिक्षा कार्यक्रम” लाई सहकारी क्षेत्रको साझेदारीमा संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । नगरभित्र सञ्चालित सहकारी संस्थाहरूलाई नियमन र व्यवस्थापन गर्न आवश्यक नियमावली, कार्यविधि तथा मापदण्डहरूको तर्जुमा गरिनेछ ।
७६. स्थानीय स्रोत र कच्चा पदार्थ, सीप, श्रम र प्रविधिको उपयोग गर्ने गरी उद्योगको प्रवर्द्धन गर्न विशेष जोड दिइनेछ
७७. महिला सहकारीलाई प्रथामिकता दिई सामाजिक, आर्थिक आय-आर्जनमा सहभागिता एवं परिचालनमा जोड दिइनेछ ।
७८. नगरपालिका भित्र रहेका सहकारीको वार्षिक कारोबार, आयको आधारमा राजस्व परामर्श समितिले सिफारिस गरेबमोजिम व्यवसाय कर असुल उपर गरिनेछ ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह

७९. कुश्मा नगरपालिकाको भौगोलिक वितरण, प्राकृतिक विभाजन, जनसंख्या विवरण एवम् नगरभित्र बसोबास गर्ने नागरिकको विस्तृत विवरण सहित नगरको शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, वन, पर्यटन, खेलकुद, र अन्य विवरण समावेश गरिएको बृहत डिजिटल नगर पोर्टलको निर्माण गर्न चालु आर्थिक वर्षमा बोलपत्र दाता समेत छनौट गरि प्रक्रिया अगाडी बढाइएकोमा जारी बन्दाबन्दीको कारण तथ्यांक संकलन र अन्य कार्य अगाडी बढाउन नसकिएकोले आगामी आ.व २०७८/७९ को सुरुवातमै बाँकि काम सम्पन्न गरि नगरको डिजिटल प्रोफाइल तयार गरिनेछ । यसका लागि थप बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
८०. आगामी आर्थिक वर्षमा कुश्मा नगरपालिका अधिकांश सेवा प्रवाहहरू जस्तै योजना तर्जुमा, सेवा प्रवाह, बजेट प्रक्षेपण एवम् निर्माण गर्ने जस्ता कार्यहरू अनलाईन मार्फत प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ र नगरपालिकालाई डिजिटल पालिकाको रूपमा अगाडी बढाइनेछ ।
८१. जग्गा प्रशासनलाई व्यवस्थित र बैज्ञानिक बनाउन नेपाल सरकारको नीति बमोजिम स्थानीय भू-सेवा केन्द्रको स्थापना गरि जग्गा प्रशासनलाई व्यवस्थापन गरिनेछ ।
८२. हाल कुश्मा नगरपालिकाका ८ वटा वडा बाट अनलाईन घटना दर्ता कार्यक्रम संचालन भएकोमा आगामी आर्थिक वर्षको सुरुवातबाटै सम्पूर्ण वडाबाट व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्य Online प्रविधिबाट गरिनेछ । चालु आर्थिक वर्षमा प्रारम्भ गरिएको पुराना घटना दर्ताहरूको डिजिटलाइजेसन गर्ने कार्य यसै आर्थिक वर्षभित्र सम्पन्न गरिनेछ । सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण क्षेत्र निश्चित उमेर समूहका जेष्ठ नागरिकलाई राज्यबाट उपलब्ध गराईएको सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई घर टोलमा पुर्याउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
८३. कुश्मा नगरपालिकामा एउटा व्यवस्थित र सूचना प्रविधिमैत्री पर्यटन सूचना केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।
८४. कुश्मा नगरपालिकाको मुख्य चोक तथा पर्यटकीय स्थलहरूमा विभिन्न जानकारीमुलक नक्सा तथा डिजिटल डिस्प्ले बोर्ड स्थापना गरि सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी महत्वपूर्ण पर्यटकीय स्थलहरूको प्रचार-प्रसार गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
८५. कुश्मा नगरपालिकाका सम्पूर्ण गतिविधि समेटिएको नगर ई-बुलेटिन लाई अझ परिमार्जित गरि मासिक रूपमा प्रकाशन गरिनेछ ।

८६. कुश्मा नगरपालिकाको सबै वडा कार्यालयहरू र स्वास्थ्य संस्थाहरूमा डिजिटल हाजिरीको व्यवस्था गरी सो नियमित रूपमा अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । नगरपालिकाबाट हुने पत्र व्यवहारलाई इमेलमार्फत गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । साथै, नगरपालिकाको आन्तरिक कार्यप्रणाली र सेवा प्रवाहलाई अटोमेशन गर्ने प्रक्रिया आरम्भ गरिनेछ
८७. कुश्मा नगरपालिकाभित्रका १४ वटै वडाको वडाको साहित्य, कला-संस्कृति, पर्यटन एवम् प्राकृतिक सम्पदा आदिको जीर्णोद्धार एवम् पहिचान गर्नका लागि स्थलगत सम्भाव्यता अध्ययनका लागि आवश्यक नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
८८. कुश्मा नगरपालिकामा क्रियाशील पत्रकार एवम् संचारकर्मीहरूलाई आवश्यकता बमोजिम पत्रपत्रिका, संचार माध्यम र अनलाईन मिडियाहरूको प्रवर्द्धनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिनेछ ।
८९. भ्रष्टाचार विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति अबलम्बन गरि सार्वजनिक प्रशासनमा सदाचार र इमान्दारीता प्रवर्द्धन गर्दै "म भ्रष्टाचार गर्दिन :गर्न पनि दिन्न" अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९०. नगरपालिकालाई संविधानमा उल्लेखित अधिकारहरूको कार्यन्वयनका लागि हालसम्म करिव ४० वटा ऐन, नियमावली, कार्यविधि, निर्देशिका, मापदण्ड तर्जुमा गरिएकोमा आवश्यकता पहिचान र उद्देश्य पूर्तिका लागि आगामी आर्थिक वर्षमा पनि थप महत्वपूर्ण ऐन, नियमवाली, कार्यविधि एवम् निर्देशिकाहरू जारी गरि कार्यन्वयन गरिनेछ ।
९१. संस्थागत क्षमता र प्रशासनिक कार्यसम्पादनलाई जवाफदेही, जनमुखी र पारदर्शी बनाउन नगरपालिकाको बृहत नगर पोर्टल, वेब-साइट, मोबाइल एप्लिकेसन एवम् अन्य सफ्टवेयरहरूको प्रयोग तथा सामाजिक संजालहरूको उपयोग अझै बृहत, सहज र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
९२. कुश्मा नगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरू, एवम् सम्पूर्ण शाखाका कर्मचारीहरूलाई सम्बन्धित शाखाको आवश्यकता बमोजिम तालिम एवम् सेमिनारहरू आयोजना गरि संस्थागत सुशासनमा जोड दिइनेछ, मध्यमकालिन खर्च संरचना, सार्वजनिक खरिद, पंजिकरण एवम् घटना दर्ता तथा सूचना प्रविधि सम्बन्धी तालिमहरू संचालन गरि कर्मचारीहरूको मनोबल र उत्प्रेरणामा अभिवृद्धि गरिनेछ ।
९३. कुश्मा नगरपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण (O & M) गरि व्यवस्थित एवम् वैज्ञानिक संगठन संरचना निर्माण गरिने छ ।

९४. कुश्मा नगरपालिकामा रहेको आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखालाई सूचना प्रविधि मैत्री बनाउदै लेखापरीक्षण सम्बन्धी आवश्यक कार्यविधि, नियमावली एवम् अन्य व्यवस्थापकीय प्रवन्ध मिलाइने छ
९५. बिगत बर्षहरुको नियमित गर्नुपर्ने र प्रमाण पुरा गर्नुपर्ने बेरुजु ८० प्रतिशत भन्दा बढी फछ्यौट गर्ने, पेशिक बेरुजु ९० प्रतिशत भन्दा बढी फछ्यौट गर्ने र असुल गर्नुपर्ने बेरुजु ५० प्रतिशत भन्दा बढी फछ्यौट गर्ने र सम्परीक्षण गराउने गरी बेरुजु फछ्यौट कार्यलाई प्राथमिकता दिई कार्य गरिनेछ

न्यायिक समिति

९६. न्यायिक प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाउनका लागि न्यायिक समितिको क्षमता विकास गरिनेछ । वडा तहमा मेलमिलाप केन्द्र निर्माण गरी न्यायिक व्यवस्थालाई अझ सुदृढ बनाइ मेलमिलापको माध्यमबाट सर्वसुलभ रूपमा न्याय निरूपण गरिनेछ ।

महिला बालबालिका जेष्ठ नागरिक एवम् समावेशीकरण

९७. जेष्ठ नागरिकमा रहेको ज्ञान, सीप, क्षमता र अनुभवको सम्मान गर्दै अन्तरपुस्ता सीप हस्तान्तरण कार्यक्रम मार्फत उपयोग गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । जेष्ठ नागरिकहरुको जीवनयापन सहज बनाउनका लागि ज्येष्ठ नागरिक विश्राम गृह, दिवा सेवा केन्द्र तथा मिलन केन्द्र संचालन गरिनेछ ।
९८. जातिय, वर्गीय र लैंगिक भेदभाव मुक्त, समतामूलक, समृद्ध र न्यायपूर्ण समाजको निर्माणका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
९९. महिला वर्गमाथि हुने विभेद अन्तका लागि सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । कार्यस्थलमा हुने हिंसा, घरेलु हिंसा, लैङ्गिक तथा यौन हिंसा विरुद्ध अभियान संचालन गरिने छ । लैंगिक हिंसा विरुद्ध शून्य सहनशिलताको नीति अबलम्बन गरिनेछ र न्यायिक क्रियाकलापलाई द्रुत सुनुवाईको व्यवस्था मिलाइने छ । महिला सशक्तिकरणका लागि वहस पैरवी गरिने छ ।
१००. अपाङ्गता भएका व्यक्तिका लागि सम्मानजनक जीवनयापन गर्ने वातावरण सिर्जना गर्न समुदायमा आधारित पुनःस्थापना कार्यक्रम (CBR) संचालन गरिनेछ ।
१०१. अपाङ्गता भएका क र ख वर्गका व्यक्तिहरुलाई वडा कार्यालयहरुमार्फत निःशुल्क स्वास्थ्य बीमा गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । अति विपन्न, सीमान्तकृत र अल्पसङ्ख्यक महिलाहरुलाई विशेष

प्राथमिकता दिई सीप, क्षमता र दक्षता अभिवृद्धिमाफत महिला उद्यमीको विकास गर्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

- १०२.सडक मानवमुक्त नगरपालिका निर्माणका लागि मानव सेवा आश्रम लगायत विभिन्न संघसंस्थाहरु संगको समन्वय र सहकार्यमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- १०३.बालअधिकार सुनिश्चित गर्नकालागि बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- १०४.लैंगिक तथा सामाजिक समतामूलक विकासको माध्यमबाट लैंगिक तथा सामाजिक सम्बन्धमा सुधार ल्याइनेछ ।
- १०५.आर्थिक, सामाजिक र संस्कृतिक रुपमा पछाडी परेका वा पारिएका विपन्न, अशक्त, असहाय व्यक्तिहरुको लागि संरक्षणमूलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- १०६.नगर भित्र रहेका सार्वजनिक जग्गा संरक्षण गरी सार्वजनिक उपयोगमा ल्याउन एक वार्ड एक बाल उद्यान सहित खोप केन्द्र तथा पुस्तकालय निर्माण गरी शिशु तथा बालबालिकाको स्वास्थ्य, शारिरिक तथा बौद्धिक विकासमा प्रत्यक्ष टेवा पुग्ने कार्यक्रमलाई हरेक वडामा लागु गरिनेछ ।
- १०७.हिंसा प्रभावित महिलाहरुको अल्पकालीन आश्रयस्थलको लागि कुश्मा नगरपालिकामा सेफ हाउस निर्माण गरिनेछ ।

वन वातावरण फोहोरमैला तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्र

- १०८.कोरोना भाइरस महामारीको कारण सिर्जना भएको असहज परिस्थितिबाट विपन्न नागरिकहरुको जीवनमा पर्न सक्ने असरलाई मध्यनजर गर्दै राहत वितरण कार्यलाई आवश्यकता बमोजिम संचालन गरिने छ ।
- १०९.कुश्मा नगर आफैमा धार्मिक, प्राकृतिक, जैविक विविधता तथा साँस्कृतिक सम्पदाले विशिष्ट नगरपालिका भएको हुँदा सुन्दर, हराभरा, प्रदुषणमुक्त र जनमैत्री कुश्मा नगर कायम गर्नका लागि बजार क्षेत्रमा अटो रिक्सा संचालन गरि पर्यटन आवागमन र व्यवस्थापनमा सहजीकरण गरिनेछ ।
- ११०.सफा तथा हरियाली कुश्मा नगर निर्माण गर्न सरसफाई तथा स्वच्छता अभिवृद्धि, सडक किनारा हरियाली तथा पुष्प सौन्दर्य प्रवर्द्धन जस्ता कार्यहरुमा टोल विकास संस्थाहरुलाई परिचालन गरिनेछ ।
- १११.नगरपालिका भित्र रहेका पुराना पानीको मुहान संरक्षण, ताल तलैया, कुण्डको संरक्षणमा प्रदेश सरकारसँग समन्वय तथा साझेदारीका कार्यक्रम अगाडी बढाइने नीति लिइनेछ ।

११२. कुशमा नगरपालिका स्वच्छ, सफा, हराभरा नगरपालिकाको रूपमा विकास गर्न आधुनिक प्रविधियुक्त फोहोरमैला प्रशोधन केन्द्र स्तरोन्नतीको लागि वडा नं. ४ मा रहेको प्रशोधन केन्द्रको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरीसकिएको छ । आगामी आर्थिक वर्षमा संघको समपुरक योजनामा प्रस्ताव गरिनेछ ।
११३. विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने कानूनहरु तर्जुमा तथा परिमार्जन गरी कार्यसम्पादनमा सहजता ल्याइनेछ । साथै पूर्व सुचना प्रणालीको विकास गर्न विशेष पहल गरिनेछ ।
११४. सम्भावित विपद व्यवस्थापनका लागि विपद व्यवस्थापन कोष को व्यवस्थापन गरी पिडित नागरिकलाई तत्काल राहत उपलब्ध गराइदै आएकोमा सो लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
११५. नगरका अति विपन्न गरीबको खरका छानालाई विस्थापन गरी जस्ता छानामा रूपान्तरण गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
११६. नगरपालिकाको सुन्दरता र वातावरणीय स्वच्छताका लागि फोहोरमैला व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । फोहरलाई श्रोतमा वर्गीकरण गर्ने, उर्जामा रूपान्तरण गर्ने, प्राङ्गारिक मल बनाउने जस्ता नविनतम प्रविधिलाई आत्मसात गरिनेछ ।
११७. यसका लागि सरकारी, गैहसरकारी, निजी तथा सहकारी क्षेत्रसँग विशेष साझेदारीको नीति अवलम्बन गरिएकोमा सो कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

राजस्व परिचालन एवम् लघु उद्यम

११८. सबै करदातालाई सूचना प्रविधिको प्रयोग मार्फत तथ्याङ्कको अद्यावधिक सहित राजस्व संकलन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ, राजस्व प्रशासनलाई चुस्त, सरल, प्रविधिमैत्री एवम् करदातामैत्री बनाइनेछ । कर चुहावटका क्षेत्रको पहिचान गर्दै करको दायरा विस्तार गरी कर राजस्व संकलनलाई अभियानका रूपमा अगाडी बढाइनेछ साथै कर संकलनमा प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ । राजस्व प्रशासनमा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरिने छ ।
११९. आगामी आर्थिक वर्षको सुरुवातबाटै नगरपालिकाभित्रका सबै वडाबाट सबै नागरिकले कर तिर्न सक्ने गरि जनशक्ति व्यवस्थापन सहित भौतिक पूर्वाधार एवं सफ्टवेयर जडान गरी करदातालाई सुलभ हुने गरी विधुतीय माध्यमबाट कर असुलि गरिनेछ । करको दरलाई सामान्य संशोधन गरि दायरालाई वृद्धि गरिनेछ ।

१२०. चालु आ.व मा निर्माण गरिएको राजस्व सुधार कार्ययोजनाको पुनरावलोकन गरी प्रचलित कानून बमोजिम कर तथा गैरकर र सम्भावित आर्थिक पूर्वाधारबाट उठ्ने सेवा शुल्क बमोजिम राजस्व अभिवृद्धि कार्य योजना लागु गरिनेछ । साथै नगरभित्रको विभिन्न आम्दानीको श्रोतहरूको पहिचान गरी करको दायरालाई फराकिलो बनाईनेछ ।
१२१. कर सूचना प्रणाली मार्फत राजस्व सम्बन्धी तथ्याङ्क अद्यावधिक गरिनेछ र “कर सचेतना कार्यक्रम” संचालन गरिने छ । कर तिर्नु कर्तव्य मात्र होइन गौरव पनि हो भन्ने अवधारणाको विकास गर्न स्वयम् कर निर्धारण पद्धतिमार्फत करदातालाई नै पहिलो कर प्रशासकको रूपमा लिने गरी कर सम्बन्धी कानूनको व्यवस्था गरिनेछ ।
१२२. नगरभित्र सञ्चालनमा रहेका उद्योग व्यवसाय, घर भाडा सम्बन्धी विवरणहरू राजस्व सूचना प्रणालीमा प्रविष्टि गरिनेछ । करदाताले घरबाटै नगरपालिकालाई बुझाउनुपर्ने करको जानकारी लिन सक्ने व्यवस्था गरी अनलाइन पेमेन्ट गेटवेबाट राजस्व भुक्तानी गर्न सक्ने व्यवस्था गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

कार्यक्रम तथा बजेट पुनः प्रथामिकीकरण नीति

१२३. मैले आज प्रस्तुत गरेको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिरहँदा कोभिड-१९को तेस्रो भेरियन्ट पनि नेपाल भित्रिसकेको अवस्था छ तर यो प्रकोप केहि समयपछि नियन्त्रणमा आउने र दैनिक क्रियाकलाप तथा सरकारका काम कारवाहिहरू विगतका दिनहरूमा जस्तै सञ्चालन हुने अपेक्षा गर्दै अगाडी बढ्नुपर्ने अवस्था छ । नोबेल कोरना भाइरसको महामारी विश्वबाटै जतिसक्दो चाँडो विदा गर्न सकियोस भन्ने हाम्रो कामना हो । तर स्थिति हामिले चाहेको जस्तो नहुन पनि सक्छ । त्यसकारण आ.व.२०७८/७९ का लागि प्रस्तुत भएको नीति तथा कार्यक्रमको बजेट र नीतिगत प्रथामिकताको पुनःप्रथामिकीकरण गर्दै विनियोजित बजेट समेत कोभिड-१९ को संक्रमण नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनमा लगाउनु पर्ने अवस्था समेत आउन सक्छ ।
१२४. यस गरिमामय सातौं नगरसभामा पेश गरेको नीति तथा कार्यक्रम र आगामी आ.व. को लागि २०७८ अषाढ १० गते पेश हुने बजेटलाई देहायबमोजिम पुनः प्रथामिकीकरण गर्ने नितिगत व्यवस्था गरिनेछ ।
- कोभिड-१९ को प्रकोप नियन्त्रण भन्दा बाहिर गएमा हाल पेश गरिएको नीतिगत व्यवस्थालाई आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा कार्यपालिकाको बैठकबाट नोबेल कोरना संक्रमण बाहेकका अन्य नीतिगत व्यवस्थालाई स्थगन गर्ने ।

- नोवेल कोरोना भाइरसका कारण आंकलन गरिएको श्रोत साधन नगरपालिकाको संचित कोषमा आम्दानी नहुने अवस्था भएमा हाल स्वीकृत वडा तथा नगर स्तरीय भौतिक पूर्वाधारका योजना हस्तान्तरण भई आ.व. २०७८/८९ मा कार्यान्वयनमा ल्याउने ।
- चालु आ.व. २०७७/७८ को वार्षिक पुस्तिकामा भौतिक पूर्वाधारतर्फका विनियोजित योजनाहरू २०७८ को अषाढ २५ सम्म कार्यसम्पन्न भएको भनि प्राविधिक मुल्याङ्कन तथा प्रतिवेदनबाट प्रमाणित भइआएका योजनाहरूको हकमा राजश्व बाँडफाँड र आन्तरिक आय प्रक्षेपणको आधारमा संचित कोषमा आम्दानी नभई भुक्तानी गर्ने नसकिएमा आगामी आ.व.को बजेटबाट भुक्तानी गर्दै लैजाने नीति लिइनेछ ।
- नोवेल कोरोना भाइरसको प्रभाव नियन्त्रणमा आई प्रक्षेपण गरिएको भन्दा बढी आन्तरिक आय तथा बाह्य श्रोत परिचालन भएमा नगर कार्यपालिकाको बैठकको निर्णयबाट नगर तथा वडा स्तरीय भौतिक पूर्वाधार तथा विकास निर्माणका कार्यहरू सञ्चालन गर्ने ।

समानित नगरसभाका सदस्य ज्यूहरू,

१२५. कुशमा नगरपालिकाको सातौं नगरसभामा पेश भएको नीति तथा कार्यक्रमले नगरको समग्र पक्षलाई समेट्ने प्रयास गरेको छ । आगामी आर्थिक वर्षको बजेट समेत यहि नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको दिशामा निर्देशित भई पेश हुनेछ ।
१२६. प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमको सफलताको लागि आम नगरवासीहरूबाट सहयोग सकारात्मक पृष्ठपोषण र मार्गदर्शनको अपेक्षा गरेको छु ।
१२७. कुशमा नगरपालिकाको नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू पहिचान गर्ने, नीतिगत निर्णय गर्ने, कानूनी प्रबन्ध गर्ने तथा कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यसम्पादन गर्ने कार्यहरू नगरसभा, नगर कार्यपालिका, नगर प्रमुख, उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, विषयगत समितिहरू, वडा अध्यक्षहरू, नगरकार्यपालिकाका सदस्यहरू तथा वडा सदस्यहरू, विज्ञ सल्लाहकारहरू र कर्मचारी संयन्त्रबाट कार्य भई आएको व्यहोरा अवगत नै छ ।
१२८. यस गरिमामय सभामा पेश भएको नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्न मार्गदर्शन गर्ने एवम् सुझाव तथा पृष्ठपोषण गर्नुहुने राष्ट्रिय सभाका सम्माननीय अध्यक्ष ज्यू, गण्डकी प्रदेश सरकारका माननीय मुख्यमन्त्री एवम् प्रदेश सभाका मनानीय सभामुख ज्यू, गण्डकी प्रदेश सभाका माननीय सदस्य ज्यूहरू एवम् नीति तथा कार्यक्रमलाई बजेट संग समन्वय गर्दै व्यवहारिक र बस्तुपरक नीति छनौटमा सहयोग गर्नुहुने नगर उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, विषयगत समितिका संयोजकहरू, वडा अध्यक्षहरू, कार्यपालिकाका सदस्यहरू, तथा नगरसभाका सदस्यहरू, कुशमा नगरपालिकाका सम्पूर्णशाखा प्रमुख एवम् राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरू, राजनीतिक दलका प्रमुख

एवम् नेतागणहरु, बुद्धिजीवी एवम् संचारकर्मीहरु लगायत क्रियाशील संघ संस्थाहरुमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

१२९. अन्त्यमा कोभिड-१९ को संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रणमा कुशमा नगरपालिकाले उच्च प्रथामिकतामा राखि कार्य गर्ने र आवश्यक पर्दा अन्य क्षेत्रमा विनियोजित बजेट समेत यसै क्षेत्रमा खर्च गर्न सकिने गरि नीतिगत व्यवस्था मिलाएको व्यहोरा यहाँ पेश गरिएको छ । हामी सबैमा कोरना भाइरसको संक्रमणबाट बच्न र बचाउन संयुक्त रूपमा कार्य गर्न सक्ने शक्ति प्राप्त होस भन्ने कामना गर्दछु ।

धन्यवाद !

मिति २०७८ आषाढ १० गते बिहिबार

रामचन्द्र जोशी
नगर प्रमुख